

INFLUENȚA POLITICII DE CONTABILITATE ASUPRA POZIȚIEI FINANCIARE A ENTITĂȚII

*Liliana Lazari dr., conf. univ., catedra „Contabilitate”, ASEM
Liliana Țurcanu, lector, catedra “Contabilitate”, ASEM*

The selection of the accounting policies is the paramount factor for the image of one company. Choosing between one or another accounting policy will lead to distinct results in the financial statements and furthermore to different economic-financial ratios.

Contabilitatea constituie un instrument bivalent care poate succesiv și simultan să informeze și să dezinformeze, să arate și să ascundă. Contabilitatea constituie o proiecție a entității în planul valorilor.

Politica de contabile conține principiile, bazele, convențiile, regulile și practicile specifice aplicate de o entitate pentru ținerea contabilității și întocmirea rapoartelor financiare. Conținutul politicii de contabilitate precizează cum sunt reflectate efectele tranzacțiilor și a altor evenimente prin recunoaștere, selectarea bazelor de evaluare și prezentarea elementelor în rapoartele financiare.

Politica de contabilitate asigură un cadru pentru a selecta ce elemente sunt recunoscute/derecunoscute în/din rapoartele financiare, cum sunt ele evaluate și prezentate.

Ca conținut al aplicării politicii de contabilitate, bilanțul contabil și raportul de profit și pierdere reflectă poziția și performanța financiară a unei entități. Aceste date sunt utile utilizatorilor de informații pentru:

- ✚ a hotărî când să cumpere, să păstreze sau să vîndă o investiție de capital;
- ✚ a evalua răspunderea sau gestiune managerială;
- ✚ a evalua capacitatea întreprinderii de a oferi beneficii angajaților;
- ✚ a evalua garanțiile pentru creditele acordate întreprinderii;
- ✚ a determina politicile de impozitare;
- ✚ a determina profitul și dividendele ce pot fi distribuite;
- ✚ a elabora și utiliza date statistice despre venitul național;
- ✚ a reglementa activitatea întreprinderilor.

Potrivit art. 16 al Legii contabilității, entitatea, cu excepția instituțiilor publice, elaborează politica de contabilitate de sine stătător, în baza legii și a standardelor de contabilitate.

Elaborarea politicii de contabilitate conform SNC 1 Politica de contabilitate, prevede alegerea unui procedeu dintre cele propuse în fiecare standard, fundamentarea procedurii alese, ținînd cont de particularitățile activității întreprinderii și acceptarea acestuia în calitate de bază pentru ținerea contabilității și întocmirea rapoartelor financiare.

Întrebări firești precum: ce metode și reguli trebuie aplicate într-un caz anume, atunci cînd există mai multe posibilități sau cînd nu există nici una?, se pot schimba metodele alese în politica de contabilitate de la un an la altul? își regăsesc răspunsul în cadrul prevederilor SNC 1 „Politica de contabilitate” și IAS 8 „Politici contabile, modificări în estimările contabile și erori”. Astfel, generalizînd considerațiile privind selectarea și aplicarea metodelor și regulilor în conținutul politicii de contabilitate a unei entități, ținem să menționăm următoarele:

✓ existența unui standard sau a unei interpretări aplicate în mod specific unei tranzacții economice sau unui eveniment, va conduce la aplicarea acelei reglementări;

✓ inexistența unui standard sau a unei interpretări aplicate în mod specific unei tranzacții economice sau unui eveniment, va impune utilizarea *raționamentului profesional* pentru elaborarea și aplicarea politicii de contabilitate ce va asigura informații relevante și credibile. În acest caz se vor lua în considerare următoarele cerințe: îndrumările din SNC care privesc aspecte similare și definițiile, criteriile de recunoaștere și conceptele de evaluare a activelor, datoriilor, veniturilor și cheltuielilor prezentate în Bazele conceptuale ale pregătirii și prezentării rapoartelor financiare; și corespunzător pentru entitățile de interes public - îndrumările IFRS și Cadrului general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare.

✓ aplicarea metodelor și regulilor din cadrul politicii de contabilitate se va face în mod consecvent pentru tranzacții și evenimente economice similare.

O entitate trebuie să adopte în conținutul politicii de contabilitate metodele și regulile cele mai adecvate circumstanțelor sale particulare în scopul furnizării *imaginii fidele*. Prezentarea imaginii fidele presupune reprezentarea fidelă a efectelor tranzacțiilor și a altor evenimente în conformitate cu definițiile și criteriile de recunoaștere ale activelor, datoriilor, cheltuielilor și veniturilor din Bazele conceptuale ale pregătirii și prezentării rapoartelor financiare și din Cadrul conceptual.

Înțelegerea politicilor de contabilitate ale entităților este un lucru foarte delicat, deoarece acestea sunt condiționate de numeroși factori economici și socio-organizaționali.

Sursa pentru conținutul politicii de contabilitate se prezintă în actele normative ce reglementează organizarea contabilității. Există însă numeroase cazuri în care se manifestă o flexibilitate ce vizează aplicarea unei metode sau reguli contabile, a căror influență asupra rapoartelor financiare variază în funcție de circumstanțe. Ținem să menționăm aici metodele de calculare a amortizării mijloacelor fixe, metodele de evaluare a stocurilor la ieșire, tratamentul contabil aferent cheltuielilor cu dobînzile (recunoașterea drept cheltuielii sau capitalizarea dobînzii), etc.

Alegerea din gama de reguli și metode permise, a acelor ce vor fi aplicate de entitate, devine factorul de importanță deosebită în prezentarea poziției și performanței financiare a entității.

În continuare se va examina cum influențează asupra poziției și performanței financiare a entității tratamentele contabile conținute în politica de contabilitate.

Utilizarea metodelor de calculare a uzurii mijloacelor fixe, va influența asupra activului bilanțului contabil prin valoarea de bilanț a mijloacelor fixe și asupra capitalului propriu prin rezultatul financiar al perioadei curente, cât și asupra raportului de profit și pierdere prin cheltuielile aferente uzurii mijloacelor fixe. Entitatea alege în mod independent o metodă de calcul a uzurii pentru toate mijloacele fixe existente la entitate ori diferite metode pentru grupuri de mijloace fixe. La fel, entitatea pentru calculul uzurii mijloacelor fixe desințăstător determină și durata de funcționare utilă, ce reprezintă o problemă de judecată profesională. Analistii financiari cunosc bine aceste aspecte și apreciază adesea performanțele entității pe baza indicatorilor de rezultat financiar calculați „înainte de uzură”.

Prevederile privind evaluarea ulterioară a activelor pe termen lung (imobilizărilor) stabilește metoda recomandată de SNC sau cea alternativ admisibilă (reevaluarea). La utilizarea reevaluării, activele sunt recunoscute la valoarea justă și diferența din reevaluare se înregistrează în cadrul capitalului propriu. Prin aceasta sunt afectate elementele bilanțiere: total activ și total capital propriu, ce au o influență mare în deciziile luate de utilizatorii rapoartelor financiare. La reevaluarea activelor pe termen lung, în primul an se obține o valoare îmbunătățită a indicatorilor economico-financiari. Însă, în anii următori, acea creștere de valoare recunoscută în bilanț, se va regăsi sub forma cheltuielilor ce țin de amortizarea activelor în raportul de profit și pierdere. Însă, pe parcursul duratei de funcționare, în structura capitalului propriu se regăsește în continuare ecartul din reevaluarea activelor pe termen lung, ce ne face să afirmăm că oferă o imagine favorabilă permanentă.

Alegerea modului de constatare al cheltuielilor privind dobânda la fel va influența asupra indicatorilor rapoartelor financiare. În cazul capitalizării cheltuielilor cu dobânda (constă în recunoașterea acestora în valoarea de intrare a activului), va crește valoarea activelor și rezultatul financiar prezentat este mai mare versus cazul constatării ca cheltuieli în raportul de profit și pierdere. Capitalizarea cheltuielilor va îmbunătăți indicatorii activității entităților ce sunt analizate în vederea finanțării pe termen lung, deoarece va avea ca consecință creșterea valorii activelor, fără a diminua rezultatul financiar. Indiferent de metoda selectată de entitate (capitalizare sau constatare ca cheltuieli), rezultatul financiar al perioadei curente diferă esențial de la o metodă la alta, deși rezultatul cumulat pe durata de funcționare utilă a activului este același, deoarece valoarea cheltuielilor capitalizate va duce la majorarea cheltuielilor privind amortizarea acelui activ.

Metodele de evaluare a stocurilor la ieșire au o influență semnificativă atât asupra bilanțului contabil unde este prezentată valoarea stocului final și rezultatul financiar al perioadei de gestiune, cât și asupra raportului de profit și pierdere, care oferă informații despre valoarea cheltuielilor cu stocurile consumate sau vândute.

Fișec este faptul că anumite reguli, metode contabile oferă o imagine mult mai favorabilă entității decât altele. Având în vedere influența acestor tratamente contabile asupra poziției și performanței financiare, entitatea trebuie să utilizeze flexibilitatea permisă pentru a obține o imagine fidelă a activității desfășurate și nu trebuie să urmărească selectarea metodelor care conduc la imaginea cea mai favorabilă. Întocmind pe astfel de cerințe politica de contabilitate, nu va fi necesară reexaminarea interpretării rapoartelor financiare și modul de determinare al indicatorilor economico-financiari. Spre exemplu, în cazul reevaluării, un nivel mai mic al coeficientului de îndatorare va reflecta situația economico-financiară reală a entității, deoarece reevaluările au o bază reală, valoarea reevaluată fiind valoarea justă de piață, deci suma la care poate fi vândut un activ, de bunăvoie între părți în care prețul este determinat în mod obiectiv.

Există cazuri însă, când entitățile selectează reguli și metode în cadrul politicii de contabilitate, ce le aplică într-o manieră agresivă, spre exemplu:

- ✓ înregistrarea în contabilitate numai a ecarterului, nu și a micșorării valorii activelor evaluate la valoarea reevaluată;
- ✓ reevaluarea anumitor active și nu a întregii grupe;

✓ capitalizarea cheltuielilor cu dobânzile chiar dacă nu sunt îndeplinite cerințele corespunzătoare: capitalizarea dobânzilor se face și în perioadele de întrerupere a lucrărilor, nu se referă la un activ calificabil, etc.

În aceste cazuri, sunt necesare măsuri suplimentare de analiză a poziției și performanței financiare a entității, deoarece indicatorii determinați pe baza rapoartelor financiare reflectă o imagine amăgitoare.

Aplicarea unor reguli, metode în politica de contabilitate prin „aranjarea”, bilanțului și a raportului de profit și pierdere, care se limitează la utilizarea marjelor delibertate oferite de reglementarea contabilă, nu are nimic criticabil, cu atât mai mult cu cât alegerile efectuate sunt explicate și argumentate.

Bibliografie

1. Legea contabilității nr. 113-XVI din 27.04.2007// minfin.md
2. Bazele conceptuale ale pregătirii și prezentării rapoartelor financiare// minfin.md
3. SNC 1 Politica de contabilitate// minfin.md
4. Cadrul conceptual pentru raportarea financiară//minfin.md
5. IAS 8 Politici contabile, modificări ale estimărilor contabile și erori// minfin.md
6. Bernard Colasse. Fundamentele contabilității. Traducere Neculai Tabără. Iași 2009
7. Emil Horomnea. Bazele Contabilității: Concepte și aplicații. Iași 2004
8. Ghid practic de aplicare a reglementărilor contabile conforme cu directivele europene. București 2010
9. Maria Mădălina Gîrbină, Ștefan Bunea. Sinteze, studii de caz și teste grilă privind aplicarea IAS-IFRS. Volumul 3. București 2008.